

Ministrski predsednik dr. Wekerle: Stevilka nam in bojnih vojakov je nemogoče strogo ločiti, ker se stanje navadno določa na ta način, da se vzame kot podlaga številko čet, ki se vračajo domov in katero številko se primerja s številom na fronto odpušanih čet. Ako se torej vzame to za podlago, smo imeli žalibog ogromne in zelo obžalovanja vredne izgube, ki pa v primeri z 10. in 11. italijansko ofenzivo zdaleka ne dosežejo izgub, katere smo imeli v 10. in 11. italijanski ofenzivi in v katerih so znašale naše izgube 80.000 do 100.000 mož.

Naše izgube približno 100.000 mož.

V tej ofenzivi pa znašajo naše izgube približno 100.000 mož. (Gibanje.) Prisiljen sem, da povem vse te obžalovanja vredne okoliščine. V tem številu so za popošani vsi padli, težko in lahko ranjeni in bojni vojniki. (Gibanje in klici: Samo Madžari!) Navajam te številke le zaradi tega, da prav odkritosrčno označim položaj, zlasti zaradi tega, ker bodo naši sovražniki označili naše izgube brezdvomno kot zelo pretirane. Pripomnim le še, da se širijo vesti, češ, da so tudi tokrat bile v pretežni množini prizadete madžarske čete. Toda temu ni tako. Ofenzive se je udeležilo 37 avstrijskih in 33 agrskih polkov, torej 47% ogrskih in 53% avstrijskih polkov.

Pomanjkanje municije.

Ministrski predsednik dr. Wekerle: Tudi je že razširjena vest, da je naše velike izgube povzročilo pomanjkanje municije. Municije naša armada nikdar še ni imela toliko kakor ravno sedaj.

Piava odnesla tri mostove.

Resnica je, da je visoko narasla Piava porušila in odnesla gornji most in ostanki tega mostu so povzročili, da je povodenj odnesla še tudi ostala dva mosta, vsled česar je zadelo dovažanje municije in živil na nepremagljive težkoče. (Gibanje.) Ni pa bilo nobenega pomanjkanja municije. Sicer je res, da nismo mogli spraviti na fronto toliko municije in živil, kolikor bi je bile rabile naše čete, ki so se tam nahajale. (Gibanje.)

Vesti pa, da so se tamkaj pripetili slučajni, češ, da so vojniki pomrli gladu, ne odgovarjajo resnici — kajti gladu ni umrl niti eden vojak, kar moram razločno poudarjati.

Umik v reko.

Umaknili smo se z desnega brega Piave na levi breg popolnoma po načrtu in samo nekaj malo naših čet, ki so imele nalogo, da krijejo naše umikanje, je prišlo v sovražno vjetništvo. Vebče je bilo izvršeno umikanje tako natančno po načrtu, da so Italijani . . . (Hrupni medklici: Ali smo morda mi med tem časom zgradili nove mostove?)

Ministrski predsednik: Seveda, tudi na tem umiku smo zgradili nove mostove. Naše armadno vodstvo posebno naglašajo odlično zadržanje naših sapersov, ker jim gre zasluga, da se je naše umikanje posrečilo. Na desnem bregu Piave smo pustili samo toliko čet, kolikor jih je bilo potrebno za kritje našega umikanja. Umevno, da se torej te naše čete prišle v italijansko vjetništvo. Povdarjam, da se je vršilo naše umikanje tako po načrtu in tako neopazno, da se celo Italijani tega niso mogli opaziti in niso o tem nič vedeli, ampak so obstreljevali z artilerijo in z infanterijo naskakovali naše strelske jarkove še tudi takrat, ko so že bili popolnoma izpraznjeni. Pribito je, da smo prizadeli sovražniku precejšnje izgube.

Prevoz Italijanov v Kranjsko je zabranjen.

Zabranili smo vsled naše ofenzive, da Italijani niso mogli poslati svojih čet na pomoč Angležem in Francozom v Francijo, kar je vendar skupni smoter našega vojskovanja. In ta namen smo dosegli z našo zadnjo ofenzivo.

Četudi so naše izgube obžalovanja vredne, a vendar se sme reči, da ne more biti o kakem našem

Bila je peta ura, že tema. Onkraj Sv. Lucije so pa prejele Zefa njegove muhe. Vsakih par korakov je počival. Kako po poljevo smo hodili, si čitatelj, ki pozna Sv. Lucijo in nje okolico, lahko predstavlja, ako povem, da smo rabili od Pušarja, ki se nahaja v razvalinah, do Marjanca, ki je popolnoma nedotaknena, debelo uro. Krenili smo čez Bačo, ki ima sedaj dva mosta enega poleg drugega. Zef je vedno le počival. Ko sem ga preganjal, naj se zgane, je odgovoril: „Meni se nič ne mudi, če ne pridemo danes domov, pridemo pa jutri.“

V prvi vasi ni hotel več dalje. Predlagal je, naj shranimo vino pri starših njegove Lucije, ki so prav pošten in popolni abstinenti.“

„Zef, samo še ven iz vasi nisi, potem že nekaj ukrenemo“, sem mu rekel. Ubogal je. Ko smo imeli vsa za hrbtom, sem vzel Zetu koš z vinom in si ga oprtal. Zef pa je nataknil moj nahrbtnik na svojo tustovsko palico. In slo je kot z brzovlakom. „To je moja“, rekel je Benečan Tonin, „ko bi bili vedno tako hodili, smo bili že davno v Mezopotamiji.“

Med tem ko sva s Toninom takorekoč dirjala, se je Zef za nama počasi pregibal, tiho, prav tiho, kakor bi zibal. Ko smo prišli do naslednje vasi, je Zef pritekkel k meni, mi vzel koš, ker ni hotel, da bi ljudje izvedeli, da sem moral nositi vino. Za vasjo smo počivali in se okrepčali, kajti pot v Mezopotamijo je še dolga in naporna. Ravno ko smo hoteli odpraviti, se je Zefu oglasilo poželenje po tobaku. Pustil naju je ter šel v vas po tobak. Oprtala sva si s Toninom vsak svoj koš ter šla po strni asporaj stezi

pozazu nobenega govora, kajti sovražne izgube so bile večje nego naše. Čeprav nismo popolnoma dosegli svojega namena, vendar nimamo prav nobenega vzroka za malodušnost. Armada in država ste lahko pomirjena, da kakih nadaljnjih velikih izgub ne bomo imeli in jih tudi imeti ne moremo, kajti naše postojanke so zavarovane in čeprav nismo dosegli popolnega vspeha, vendar smemo mirno zaupati naši armadi, naši bodočnosti in izidu te vojne.“

Iz tega govora ogrskega ministrskega predsednika naj si naši čitatelji ustvarijo lastno sodbo o dogodkih ob Piavi.

Skrbite za semena!

Pridelovanje semena je vestna zadeva in z njo bi se morali pečati le poštenu, zanesljivi ljudje, ki kaj dajo na čast in dobro ime. Pomisliti moramo sedaj namreč, da bo pomanjkanje za semena vedno večje in da je naravnost strašno, kaj zahtevajo za nekatera semena. 1 kg kolerabinega semena stane okroglih 900 K, 1 kg semena od majorana pa kar celo 5000 K! Umevno je, da bodo te pregrešne cene in mrzlično povpraševanje po blagu zapeljale brezvestne pridelovalce, prekupe in dobavitelje, da bodo skušali spraviti v promet kolikor mogoče veliko blaga ne glede na njegovo kakovost. Tako se bo splošnemu pomanjkanju zelenjadnih semen pridružila druga še večja nevarnost, da bomo morali za drag denar kupovati nič vredno blago.

Ker smo ravno v sredi poletja, ko je pridelovanje semena na višku, ne bo napačno, ako tokrat opozorim pridelovalce na nekatera temeljna načela, ki jih mora upoštevati vsakdo, ako hoče veljati za solidnega človeka. Kdor prideluje kakoršnokoli seme za prodaj, naj ravna tako, kakor bi ga prideloval za svojo porabo. Kakor mu ni vseeno, kaj seje na svojem vrtu in polju, tako mu ne sme biti vseeno, kaj bi predal kot dobro zanesljivo blago. Večkrat sem že omenil, da je nesramna sleparija, vedoma oddajati malomarno, brez izbire pridelano, slabo očiščeno blago brez pravih imen. S tem se oslepari kupec za denar in ukrade se mu takorekoč pridelek, ki bi ga imel, ko bi bil dobil dobro seme.

Brez vestne izbire semenskih rastlin ni dobrega, polnovrednega semena. Le skrbno odbrana, dobro razvita semenska rastlina, ki ima vse dobre lastnosti dotičnega plemena in vrste, nam more obroditi seme, za katerega lahko jamčimo. Kakršna seste, taka žetev. Seme mora na rastlini pravilno dozoreti. Semensko zrno naj bo primerno debelo, kleno, z napeto kožo in prave barve. Ako pospravimo semenske rastline, ko je komaj polovica semena zrela, druga polovica pa še mlečna ali celo nerazvita, in potem vse skupaj omlatimo, dobimo na ta način kaj slabo blago. Vesten pridelovalec bo zrelo seme, ki je v nevarnosti, da se na rastlini ospe ali da ga ptiči pozobljajo, potrgal najprej, kar pa še ni zrelo, bo pustil, da pozori na rastlini.

Seme spravljamo samo v lepem vremenu. Kar ne kaže, da bi želi žito ali izkopavali krompir v dežju, take tudi ne bi bilo umestno spravljati mokro seme, ker se pozneje, ko je več rastlin skupaj, težje posuši nego na prostem, kjer stoji vsaka rastlina sama zase. V mokrem vremenu spravljeno seme se kaj rado spridi, zlasti, ako ga prav previdno in zanesljivo ne presušimo. Zrele, požete semenske rastline morajo v suhem, zračnem prostoru pozoreti, prav kakor pozori žito v kopolah ali v kopicah na njivi. A tu je treba paziti, da se požete rastline ne nakupijo preveč na debelo. V tem slučaju bi seme lahko trpele veliko škodo.

Popolnoma suho seme se potem omlati ali pa omane in prečisti. V tem oziru naši pridelovalci niso kaj posebno natančni. Navadno pustijo vse skupaj, zrno in pleve, da je več blaga in več teže. A to ni pošteno! Seme je treba s primernimi rešeti presejati, da ostane samo čisto, kleno zrno. Kdor ga ima večje množine, ga lahko veja kakor žito ali očisti na čistilniku. Tudi navadne kodunje so za čiščenje semena prav pripravne, kdor jih zna rabiti. Popolnoma suho seme spravimo v take posode, ki ga varu-

navzgor. Pod Jurijem naju je Zef dotekel, pa seveda brez tobaka, ker je bila tobakarna radi pozne ure že zaprta. Odpočili smo se, našli si zopet krampeže in srečno prišli v vas. Nikjer nobene luči, vse tiho, le tupatam je zalajal kak čuječi pes. Samo v farovžu, ki se nahaja daleč ven iz vasi, je bila župnikova soba razsvetljena, znamenje, da naš čaka. Ko smo jo kamenitih stopnic s krampeži, so se odprla vežna vrata in pozdravili smo župnika, ki se je razveselil, ko je videl, da nismo prazni. V zvoniku je odbila enajsta ura. Pri večerji sem moral natančno pripovedovati, kako se mi je godilo. Župnik se je od srca smejal ter konečno Zefa potropljal pa rami, rekoč: „Zef, si že brdak.“ Ko smo se razšli, mi je Zef nekako v zadregi rekel: „Ne zamerite, če ni bilo vse v redu.“

Drugo jutro, ko je zazvonilo k sv. maši, so ljudje iz hiš vreli v cerkev ter jo napolnili kakor ob nedeljah. Po sv. maši so me vsi obsuli. Povedati sem jim moral, kako se mi je godilo. Smeha ni bilo ne konca ne kraja. Poredna dekleta so Zefa še dražila, da se Lucije sinoči ni obiskal, ko je šel mimo njegove stanovanja. A Zef jim je kmalu jezike zavezal, ko se je izrazil: „Jaz obiskujem svojo dobro Lucijo le samo po dnevi in govorim z njo le v pričo njenih staršev.“

Ljudje v Mezopotamiji se še zdaj spominjajo, kako sva z Zefom iz Benečije vino nosila ter pripovedujejo pri delu svojim otrokom, kako se je Zef takrat obnašal.

je o pred zrakom, ker se je dognalo, da tako najbolj obdrži svojo kaljivost. Močni zaboji, skrinje, kovinske pušice in druge take posode, ki se dobro zapro, in ki naj stoji v suhem prostoru v podstrešju, so seveda boljše nego vreče.

Na vsako posodo, kjer je spravljeno seme, je treba zapisati pravo ime dotične rastline. Razumen in pošten pridelovalec bo prodajal vedno le pravo seme, povedal bo namreč po pravici vrsto ali sorto, od katere je dotično seme.

Končno še opazko našim trgovcem s semeni. Ako hočemo, da se bo pridelovanje semen pri nas razvijalo na solidni podlagi, je pred vsem treba, da je tudi trgovec do skra nosti soliden in vesten in da podpira samo solidne in poštene pridelovalce ter se odločno upre vsaki slepariji. Semenske trgovine bi morale imeti vse svoje stalne pridelovalce, nakupovalce in dobavitelje vedno v strogem nadzorstvu. Vsako seme, ki bi ga nameravale prevzeti od tega ali onega producenta ali dobavitelja, bi morale prej preskusiti in izločiti iz trgovine vse nerablivo blago. Zato bi bilo tudi zelo potrebno, da bi imela vsaka večja semenska trgovina primerno semensko preskuševališče, ali pa naj bi se ustanovila posebna delna kontrolna postaja za preizkušnje semena, skozi katero bi morali iti vse seme, preden bi prišlo v promet.

Oddaja sena.

Priobčujemo naslednjo tabelo, da bodo slovenski kmetje videli, koliko je moral Slovenski Stajer oddati sena in slame leta 1917 in koliko moramo oddati leta 1918. Kakor je razvidno, so nemški gospodje v Gradcu napravili vinorodnemu Slovenskemu Stajerju za leto 1918 zopet velike množine za oddajo, dočim Srednji in Gornji Stajer, ki se ponasata z rodovitnimi travniki, razmeroma nista tako silno obremenjena.

Slovensko Štajersko.

Politični okraj:	Leta 1917			Za l. 1918 se zahteva vag.	
	se je nabavilo vagonov	se je oddalo vagonov	v odstotkih	sena	slama
Celje	572	331	58	500	100
Brežice	130	113	79	200	50
Maribor	270	279	103	500	70
Mozirje	52	36	69	60	20
Ljutomer	43	36	85	100	50
Ptuj	138	151	109	350	100
Radgona	457	90	19.8	310	90
Slovenjgradec	137	81	59	230	70
Konjice	84	77	91.8	170	10

Srednje Štajersko

Lipnica	1408	158.6	11	550	200
Voitsberg	772	137	17.8	320	80
Weiz	1092	136	12.5	550	200
Heitzberg	1013	194.9	18.5	550	200
Gradec okolica	423	238	56	300	150
Nemški Lonč	1244	266	21	380	120
Feldbach	1702	268	15.7	630	270

Gornje Štajersko

Aussee	270	68.7	23	190	10
Bruck ob Muri	77	86.6	112	145	30
Gröbming	426	182	42	380	20
Judenburg	276	121	44	280	20
Knittelfeld	145	74	51	140	30
Liezen	554	239	43	430	20
Leoben	292	107	53	200	50
Murau	502	140	27	420	30
Mürzzuschlag	63	61	96.8	115	10

Naročnikom!

Radi pomanjkanja papirja je izšla današnja številka „Slov. Gospodarja“ samo na štirih straneh. Naše zaloge papirja so se tako skretle, da smo prisiljeni za nekaj časa — dokler ne dobimo več papirja — izhajati samo na štirih straneh. Ista usoda bo zadela tudi našo sestrico „Stražo.“ Da bodo cenjeni čitatelji vsaj nekoliko odškodovani, smo vsako stran povečali za 30 vrst in izpustili nenujne oglase. Dopisnike prosimo kratkih poročil. Uredništvo mora pač gledati, da so v listu zastopane vsakojake novice. Radi tega moramo dolge dopise in članke močno pri-
skrajšati.

Obnovite naročnino! S 1. Julijem je mnogim potekla naročnina za „Slov. Gospodarja.“ Prosimo in vabimo jih, da isto takoj obnovijo, ker jim moramo sicer list ustaviti. Papirja imamo malo, zagledati lemo pošiljali list samo tistim, ki plačajo naročnino naprej. Obenem vabimo tudi vse tiste, ki še niso naročeni na naš list, da si ga naročijo. „Slov. Gospodar“ stane za celo leto 8 K, za pol leta 4 K in za četrt leta 2 K. Od sedaj do novega leta znaša torej naročnina 4 K. Denar se najlažje pošlje po poštni nakaznici na naslov: „Upravništvo „Slov. Gospodarja“, Maribor, Koroska cesta 5.“ Vzemite naj napišete na nakaznici številko ovitka in „star“ ali „nov“ naročnik.